

Temeljni potezi današnje mladine sta dvojni: na eni strani divje posledice nihilizma, kar pomeni dejavnosti *foteljiranja*, *diviniranja*, *playstationiranja*, *emo scena* ipd. O nesrečni in v "nič" vdani množici najstnikov, ki jim ne uspe uvideti lepote sveta, spregovorimo kdaj drugič. Njim ne gre moralistično grajanje in zmrdovanje nad tem, kako so revni, ničvredni, depresivni. Umberto Galimberti je v tržaškem Kulturnem domu dobro uokviril "grozljivega gosta", ki stopa med nas in žanje bolečino. Ob trpljenju si človek ne sme dovoliti hihitanja: v njem smo vsi "na istem" in navadno je trpljenje le sad razmišljanja, dvoma, iskanja, ki so povsem »normalni« za obdobje odrasčanja. Rastemo pa ... vse življenje. Trpljenje je del vseh nas, to nam potrjujejo tudi nedavne raziskave z najdbo t.i. "zrcalnih nevronov", ki utemeljuje empatijo, tj. temeljno (so)čustveno vez med nami, že na ravni možganskega delovanja.

Na drugem bregu družbene sheme pa barviti cirkus: stresirana skupnost divje hitečih aktivistov, ki delajo zase in za skupnost v ritmu brazilске sambe skozi celo sončno leto. Veliko je mladih, ki so vključeni v društvene dejavnosti, a v šoli ni nič drugače: "Nimam časa", se navadno sliši in ... še res je!

Kaj je torej z mladino, ki nenehno hiti, od enega krožka do drugega, od tečaja angleščine na trening, od harmonike k jogi, od gledališke skupine na večerni koncert? Odgovor je patetičen: nič takega, s(m)o vendar mladi! Naj hitijo, drvijo in delajo, naj izražajo energijo, ki je pri dvajsetih letih večja kot pri šestdesetih. Bodimo veseli in znajmo si priznati, da je na delu volja do življenja, ki ji Kitajci pravijo Qi. Seveda, hitenje ustvarja stres in prav je, da znamo odbirati čimveč pozitivnega. Bomo že počivali, ko bomo stari (pardon, odrasli)!

Hiperzasedenost mladih korenini v spremenjenem družbenem humusu. Dvig življenjskega

HITIMO, DRVIMO, BEŽIMO

Hiperaktivnost ali volja do življenja?

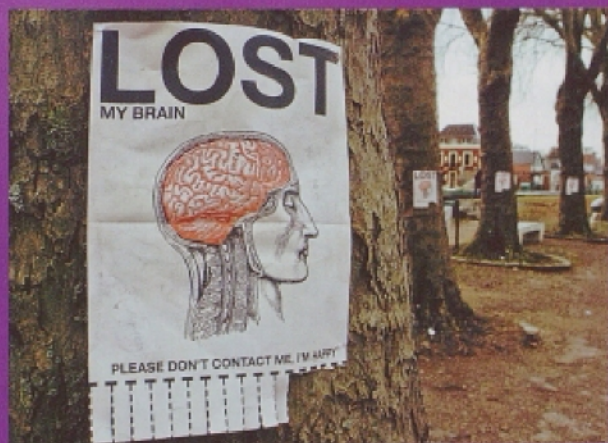
standarda, tehnološki, informativni, informacijski in komunikacijski napredek, prevozna sredstva, novi načini združevanja, identificiranja, razmišljanja.

Kljub temu, da nastajajo družine šele v globokih dvajsetih, če gre vse prav, in da ni potrebno pri dvanajstih garati na polju, lahko zatrdim, da so mladi vedno prej odrasli. Tako se vsaj zdi. Vse informacije, ki jih otroci slišijo v šoli, so jim potencialno dosegljive z domačega računalnika. Ali zato ne potrebujejo več profesorjev? Prav danes so vzgojni smerokazi potrebni! Tako v šoli kot v družini, težko se je orientirati v oceanu brezmejnih možnosti in mikavnosti, saj so vse opcije navidez enakovredne. Kako izbrati?

Tako bi torej rekel: mladi mladim, odrasli mladim in mladi odraslim, v vse smeri. Kljub kriznim in težavnim tlem, na katera danes padajo naše želje in ambicije, učimo se opazovati, kaj vse nam svet ponuja in kaj mu lahko ponudimo mi. Nihče nas ne bo prišel iskat domov: sami stopajmo po svetu in mu pokažimo, kaj vse znamo! Pesmi peti, igrati, pisati, šivati, graditi, razmišljati, spoštovati!

Tako bi torej rekel: mladi mladim, odrasli mladim in mladi odraslim, v vse smeri. Kljub kriznim in težavnim tlem, na katera danes padajo naše želje in ambicije, učimo se opazovati, kaj vse nam svet ponuja in kaj mu lahko ponudimo mi. Nihče nas ne bo prišel iskat domov: sami stopajmo po svetu in mu pokažimo, kaj vse znamo! Pesmi peti, igrati, pisati, šivati, graditi, razmišljati, spoštovati!

Jernej Šček

Ustvarjalni nemir in red

Redni obiskovalci Narodne in študijske knjižnice v Trstu dobro vedo, da čeprav pesti slovensko knjižnico prostorska stiska, si lahko med knjižnimi policami vedno ogledajo kaj zanimivih slikarskih ali fotografskih izdelkov. Po besedah knjižničarke Ksenije Majovski imajo te prireditve namen spodbujati zlasti mlade umetnike k postavitvi svojih prvih samostojnih razstav. Spodbuda nedvomno rojeva sadove, saj stene NŠK trenutno krasijo, le nekaj let po fotografski razstavi **Štefana Grgiča**, umetnine njegovega mlajšega brata Matije Grgiča. Razstavo je poimenoval „Ustvarjalni nemir in red“. Z mladim ustvarjalcem smo se pogovorili ob zvoku harfe, na katero je zaigrala Tadeja Kralj, in ob lepih besedah likovnih kritikov v četrtek, 7. februarja.

** Pozdravljen Matija, iskrene čestitke ob postavitvi razstave! Likovna umetnost bo najbrž tvoja stalna sopotnica, saj študiraš vizualne komunikacije v Ljubljani. Bi morda razložil, kako poteka študij?*

** Sem študent drugega letnika Visoke šole za dizajn, smer vizualne komunikacije. Smer, ki sem jo izbral, je zelo aktualna, saj se praktično vse vrti okrog tega, kako bomo neki izdelek, ki ga, recimo, zasnujejo industrijski oblikovalci, predstavili javnosti. Skratka, kako 'ga oblečemo' in promoviramo, saj to zasledimo vsepovsod: med embalažami, reklamami ipd.*

** Bi nam razkril, kako so nastajale slike, ki so nam na ogled v NŠK?*

** Za projekt sem se odločil med lanskim šolskim letom, saj so nekatere slike nastale v sklopu štu-*

dijskih programov. Potem sem se nad njim navdušil in nadaljeval s samostojnim ustvarjanjem tega ciklusa. Odločil sem se za olje na platnu, preprosto, a učinkovito tehniko. Večina slik je nastajala v ateljeju, to je v zaprtem prostoru, nekaj izdelkov pa sem slikal tudi na prostem, kar me je čisto drugače navdahnilo, zato so ti izdelki precej različni od ostalih. Žal sem moral večino dela opraviti kar doma, saj imamo v Ljubljani res premalo prostora za ustvarjanje. Velika škoda je, da nimamo primerne ateljeja, kjer bi lahko s sošolci ustvarjali po predavanjih.

** Na predstavitvi razstave je umetnik Franco Vecchiet podčrtal predvsem dvojnost, ki seva iz tvojih umetnin in o kateri govori že sam naslov razstave. Bi kaj povedal o tej dvojnosti, ki jo umetnik nosi v sebi? ▶*

Večkrat slišimo oziroma smo na trenutke prav bombardirani z informacijami o onesnaževanju, o vseh nepotrebnih emisijah, ki jih ljudje oddajamo v ozračje. A bodimo si iskreni, večina izmed nas se še ne zaveda, kaj nam pravzaprav grozi.

Ena izmed najbolj problematičnih „navad“ je uporaba fosilnih goriv, katerih zaloge so omejene in izpuščajo veliko količino toplogrednih plinov. To, da jih ne moremo enostavno črtati iz svojega življenja, je vsem jasno, lahko se pa postopoma odločamo za druge alternative: pasivne in energijsko varčne hiše so ena izmed njih.

V Sloveniji se je gradnja pasivnih hiš začela leta 2005, odločanje in zanimanje za tako vrsto hiše pa se iz leta v leto povečuje. Tudi v Italiji se počasi začena uveljavljati.

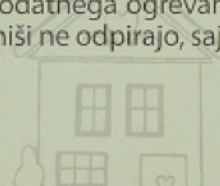
Ekologija in varčevanje:

Pasivna hiša, alternativa, ki je morda še ne poznamo

Kaj pravzaprav je pasivna hiša? To je popolnoma običajna stavba, ki pa ima z razliko od tradicionalne gradnje poudarek na izolaciji. Grajena je na tak način, da stene stavbe ne dopuščajo toplotnih izgub (pozimi mrzel zrak ne prihaja v stavbo, poleti pa ne topel).

Med drugim se pri pasivni hiši načela gradnje vračajo v zgodovino: že stari Grki so na primer vedeli, da je treba hišo obračati proti jugu, da se maksimalno izkoristi moč sonca, da se na severu, ker je bolj mrzlo, hišo čim bolj zapre in da je treba poleti pred večje odprtine postaviti senčila (nekoč so bila lahko to drevesa, danes se uporabljajo polkna, rolete in podobno) ...

Pasivna hiša je skratka tista, ki maksimalno izkorišča, kar ji okolje ponuja, in prav iz tega razloga ne potrebuje dodatnega ogrevanja. Načeloma se okna v pasivni hiši ne odpirajo, saj ima že vgrajeno

* Navezal bi se predvsem na besede Ernsta Gombricha, ki je trdil, da umetnost pravzaprav ne obstaja, obstajajo samo umetniki. Saj prav umetniki močno čutijo to dvojnost, dvojnost ustvarjalnega nemira in reda, ki je prisotna vsepovsod. V mojih slikah se pojavlja v kontrastu med sproščenim ozadjem in urejenim ter kričočim trikotnikom in črtami, ki vsiljujejo sliki svoj red. Izdelki so predvsem meditativnega značaja, v njih se odsevajo občutki, ki jih je okolica vzbujala v meni in sem jih nato samostojno predelal. Tako so, recimo, slike, ki so nastale na prostem, bolj sproščene, v njih je manj strogih oblik, kot v slikah iz ateljeja, ki so čisto abstraktne, bolj intimistične.

* Si med ustvarjanjem sledil kakemu posebnemu umetniškemu toku?

* Kot že povedano, so prvotna dela nastala iz študijskih namenov. Tako sem se navezal na ruski suprematizem, to je skrajno smer abstraktne umetnosti, ki

sega v začetek prejšnjega stoletja. Zlasti Kazimir Malevič mi je pri srcu.

* Kaj pa o ostalih zanimanjih poleg umetnosti? Če sem prav razumela seva iz tvojih slik kar precej filozofije.

* Glede svojih zanimanj bi omenil predvsem glasbo, saj sem med ustvarjanjem vedno poslušal raznorazno glasbo, ampak verjemite mi, res vse mogoče zvrsti! Filozofijo pa imam prav tako rad. Kot je povedal profesor Vecchiet, se v mojih slikah odseva ta dvojnost reda in nereda, dvojnost prostosti in dolžnosti, absolutnega doživljanja ljubezni in dionizičnega uživanja, dualizem, ki ima svoje korenine v

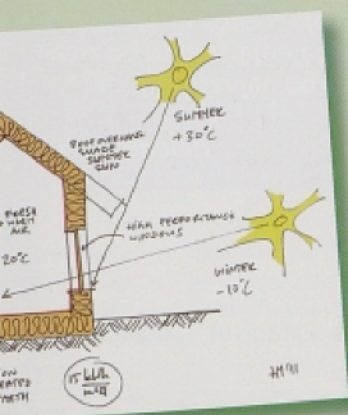
filozofiji ... Sodobni človek to dvojnost močno občuti, saj jo zaradi ustroja današnje družbe dan za dnem doživlja na lastni koži; nanjo so občutljivi zlasti umetniki. Korenine dualizma segajo daleč nazaj v antiko, saj so jo stari Grki opisovali s figuro Apolona, boga umetnosti in ljubezni na eni strani, in Dioniza, boga uživanja, na drugi. Ta razlika je bila od vedno del človeške duše, ubesediti pa jo je uspel šele Nietzsche v svojem delu Rojstvo tragedije iz duha glasbe. Na to delo sem se navezoval ob ustvarjanju svojih slik.

* Bi nam razkril še načrte, ki jih imaš za bližnjo bodočnost?

* Načrt je že prehuda beseda, bomo videli, kaj bo! Seveda je moj glavni cilj predvsem študij. Razstava je sedaj postavljena, tako ali tako pa moram biti že jutri zjutraj spet v Ljubljani.

Hvala torej za pogovor in srečno na nadaljnji ustvarjalni poti!

Samantha Gruden

prezračevanje, ki kontrolirano čez cel dan menjuje zrak v objektu. Iz tega razloga se toplota v njej nabira in ohranja.

Veliko ljudi se pa ne odloči za tako obliko gradnje zaradi svoje ekološke osveščenosti, ampak enostavno iz ekonomskih vidikov: stroški za ogrevanje

hiše se lahko zmanjšajo tudi za 10-kratno vrednost, tudi stroški za vzdrževanje hiše so izredno nizki. Res je, da so materiali za gradnjo premišljeno izbrani in posledično tudi dražji, a po izračunih so ugotovili, da se znesek že po nekaj letih bivanja v hiši nadoknadi.

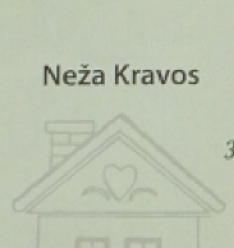
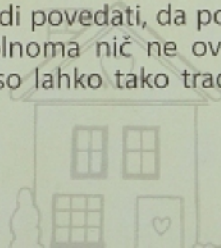
Treba je tudi povedati, da posebne gradbene tehnike popolnoma nič ne ovirajo arhitekture. Pasivne hiše so lahko tako tradicionalnih oblik,

kot pa tudi bolj modernih, kompleksnih. Velikosti lahko variirajo od majhnih enodružinskih hišk vse do velikih poslovnih objektov.

Eno izmed vprašanj, ki jih marsikdo postavi, je, kakšno je bivanje v hiši brez radiatorjev. Zanimivo je, kako ljudje, kljub temu, da je zrak popolnoma primerne temperature, potrebujemo neki direkten vir toplote, grelec, peč ali kamin, h kateremu se lahko privijemo. Seveda je v pasivni hiši gradnja kamina nesmiselna, ni pa prepovedana ali nemogoča.

Razlogov za odločitev za pasivno hišo je torej več, od ekonomskega izkoristka do boljšega bivalnega okolja in prispevek k manjšemu onesnaževanju zemlje. Žal ne živimo v obdobju, ki bi bilo naklonjeno gradnji novih hiš in investiranju v tako vrsto podvigov. Važno pa je, da bomo nekoč, ko se bomo morda sami odločali o tem, vedeli za obstoj pasivne hiše in temeljito premislili o možnosti za njeno izgradnjo.

Neža Kravos

Naključje je želelo, da je tudi tokrat Giuseppe Tornatore snemal svoj zadnji film prav v Trstu. Siciljski režiser se, kot zglada, tu zelo dobro počuti, saj mu mesto nudi polno dobrih scenskih alternativ.

Simpatični režiser, ki je na tržaškem filmskem festivalu Trieste Film Festival z veseljem in občudovanja vredno preprostostjo odgovarjal na vsa vprašanja, je gledalce za uro in pol popeljal v svoj genialni svet. Za trenutek smo lahko občutili, kaj pomeni pogovarjati se z dobitnikom oskarja. To še posebej velja za tiste, ki so njegov zadnji, super uspešen film že videli. Tornatore je svojim občudovalcem zaupal, da je to njegov prvi digitalni film. Čeprav morbozen tradicionalist, je Tornatore nazadnje le popustil tehnološkimi napredkom. Ko se je nekoč pogovarjal z Gabrielom Garcio Marquezom, ga je ta baje vprašal: „Ali imate windows ali mac?“ Tornatore je odgovoril: „Po pravici povedano pišem na roko in prepisujem na pisalni stroj“, nato ga je Marquez prepričal: „Nujno si morate nabaviti računalnik. Poglejte mene, prej sem izdal eno knjigo na sedem let, sedaj pa eno v največ treh!“

The best offer je take vrste film, da je po ogledu nujno potreben razgovor, naj bo s prijaja-

telji, partnerjem ali v našem super slučaju s samim režiserjem. Tornatore nam je v pogovoru zaupal, da je film rezultat dveh starih idej, ki sta speti skupaj končno zagledali luč sveta. Čeprav je produkcija italijanska, nastopa v glavni vlogi Geoffrey Rush, ob njem še Donald Sutherland in mlada Jim Sturgess ter Sylvia Hoeks.

Virgil Oldman je šestdesetletni dražitelj visoke profesionalnosti. Edina ljubezen v njegovem samotnem življenju

THE BEST OFFER

je umetnost, nekoč pa ga telefonski klici mlade Claire in njena odsotnost na zmenkih zdravimo. *The best offer* je film, ki pri gledalcu ustvarja napetost in ga prisili k postavljanju vedno novih vprašanj o tem, kar se mojstrsko skriva v razpletanju filmskih dogodkov. Zakaj se Claire nikoli ne pokaže? Čemu

služijo železni delci, razkropljeni po stari vili?

Razčlenjenost zgodbe, natančnost v detajlih in vrhunska režija ustvarijo film, ki se ne zaključi le v enem nepričakovanem zasuku. Naj vam razkrijem le to, da ima v ljubezenskem razmerju v svetu dražb vsaka stvar svojo ceno, ki je, jasno, stvar pogajanja. Vedno bo zmagal, kdor bo največ ponudil!

Helena Pertot

FILMOGRAFIJA:

- 1986 Il camorrista (The Professor)
- 1988 Nuovo cinema paradiso (Cinema Paradiso) - dobitnik oskarja za najboljši tujejezični film
- 1990 Stanno tutti bene (Everybody's Fine)
- 1994 Una pura formalità (A Pure Formality)
- 1995 L'uomo delle stelle (The Star Maker)
- 1998 La leggenda del pianista sull'oceano (The Legend of 1900)
- 2000 Malèna
- 2006 La sconosciuta (The Unknown Woman)
- 2009 Baaria
- 2012 La migliore offerta (The Best Offer)

VEGETARIJANSKA HRANA – RASTLINSKA HRANA

V zadnjem času postaja beseda vegetarijanec vse bolj uporabljena in vse več ljudi se odloča za tako vrsto prehrane. Večkrat pa govorimo o pojmihi, ki nam niso kristalno jasni, ali spreminjamo svoj stil življenja, ne da bi točno vedeli, v kaj se spuščamo. Če poskusimo sestaviti neki osnovni opis vegetarijanca, bi verjetno bil tak: vegetarijanci so ljudje, ki se zavestno vračajo k naravnemu, zdravemu načinu prehranjevanja. Vegetarijanci pravimo tistim ljudem, ki ne uživajo živil živalskega izvora, predvsem mesa klavnih živali.

Poleg posebnega izbora hrane, pravi vegetarijanci večinoma odklanjajo poživila, kot sta alkohol in nikotin.

Obstaja pa več vrst ali stopenj vegetarijancev. Razlikujemo v glavnem tri vrste:

- **ovolaktovegetarijanci**: to so tisti, ki poleg živil rastlinskega izvora jedo tudi nekatera živalskega, kot so na primer jajca, mleko in ostali mlečni izdelki;

- **laktovegetarijanci**: ti ne uživajo jajc, ker so mnenja, da oplojeno jajce že nosi v sebi življenje;

- **vegani**: ti spadajo v zadnjo, najbolj strogo stopnjo, uživajo samo živila rastlinskega izvora in odklanjajo vse, kar prihaja od živali, celo med.

Če boste kdaj morali na večerjo k vegetarijancu, je tukaj primer vegetarijanskega menija s primerno hranilno in energijsko vrednostjo:

Špinačna kremna juha z ocvrtim fižolom

zelenjavni zrezek

zelenjavna solata s korenjem

zdrobov puding s sadnim prelivom

Ema Kravos

V petek, 25. januarja 2013, je bil v prostorih male dvorane na Ulici Donizetti v Trstu občni zbor društva Mladi v odkrivanju skupnih poti in Slovenski kulturni klub.

Pogovarjali smo se o vodstvu društva, ki ga bo treba naslednje leto zamenjati, kar pomeni pomladiti. Druga točka je bil razpis že tradicionalnega literarnega, likovnega in fotografskega natečaja, o katerem boste zvedeli pravočasno. Naj povemo le, da bo letos časovno nekoliko zamaknjen. Pogovarjali smo se še o mednarodnem krožku in veselo pozdravili novo voditeljico, ki bo vzdrževala stike z mednarodno organizacijo YEN, v katero je MOSP včlanjen. YEN vsako leto organizira razne seminarje, namenjene evropskim manjšinam in naše društvo je zastopnik slovenske v Italiji.

Občni zbor MOSP – Skk

Pogovarjali smo se o projektu Draga mladih 2013, ki smo ga lanski september "rešili" pred pozabo v obliki okrogle mize v sobotnem jutru študijskih dnevov Draga. Z obnovljenimi močmi in novimi obrazy načrtujemo širši dogodek, ki predvideva okroglo mizo, kreativno delavnico in tridnevni študijski obisk sedmerice mladih iz Slovenije, ki bodo izbrani po principu kulturnih "megafonov".

Na letnem srečanju članov društev Mosp-Skk smo seveda spregovorili o "kraljevi" dejavnosti, gledališču, ki tedensko združuje v teh prostorih številne mlade obraze pod mentorstvom Patrizie Jurinčič, Maruške Guštin in Helene Pertot.

Dobro delajte, ustvarjajte in se družite še naprej!

Matej Kosmač

Nika Čok

JAZ IN TI

*In se gledava v oči,
razlik med mano in tabo ni,
kakor misliš in si prepričan tudi ti.*

*Prijatelj moj, prijatelj, prijatelj!
Hvala ti, da si mi vedno ob strani,
da me vedno podpiraš, bodriš ...*

*Ljubezen v meni gojiš.
Ljubezen brez mejâ,
ki sega do dna srcâ.*

*Najlepše se mi zdi, ko me pogledaš v oči,
rekoč: „Saj razlik med nama ni,
jokaš se, smejiš in jeziš kot vsi.
Drugačna si le v tem, da na dveh kolesih sediš!“*

*Zame je to ... nepomembno!
Pomembno je, kar čutiš globoko,
kakšna tvoja duša je in
kaj ti narekuje srce.*

*Tvoje misli, tvoje želje,
ki bogatijo moje življenje
in mi lajšajo skrbi, trpljenje
ter osmišljajo moj obstoj!*

*Brez tega ničesar ni,
kar olepšalo bi moje dni...
Niti luči ... niti noči ...*

Ničesar ni.

*Srcé mi vedno greješ.
Toplota tvoja sneg stali
in cvetje mi diši.*

*Rumeno, oranžno, škrlatno,
rdeče
me k življenju vleče.
Čas teče, teče ...*

*V prihodnost beži,
kjer bova skupaj
jaz in ti.*

*Družba naju bo cenila,
midva se bova veselila,
ker skupne sanje sva uresničila.*

*Nič naj naju loči ne!
Želim si samo tebe ...
Jaz in ti,
lepšega na svetu ni!*

Ilustracija: Mojca Žiberna

Pomladni recepti *začinjeni s cvetjem*

Čeprav je bila letošnja zima snežno obarvana in nas je burja precej razpihala, se končno bliža pomlad. V zavetju že poganjajo prvi zvončki, pa tudi nekaj trobentic se da dobiti. Čez kratek čas se bodo vrtovi že bohotili v rožnatih in belih odtenkih, travnike bodo prekrile majhne cvetice in ženske bodo na vrtu pridno zalivale svoje rdeče vrtnice. Kaj pa, če bi barvitost narave vključili med kuhinjske potrebščine? Kaj pa, če bi z rožicami okrasili ne samo kuhinjsko mizo, ampak tudi naše krožnike?

V starih knjigah in na spletu sem izbrskala nekaj receptov, ki se bodo s pomladnimi dnevi prav lepo spojili. Upam, da bo tudi kdo izmed vas poskusil nekaj novega in se predal pomladnim okusom ...

POMLADNA RIŽOTA

Vijolica je cvet, ki pokuka zgodaj iz zemlje in naznanja pomlad. Najdemo jo skorajda povsod, saj je kljub svoji nežnosti zelo močna rožica. Ne vsi pa vedo, da je tudi okusna, saj jo uporabljajo v najboljših restavracijah. Ker pa v tem kriznem obdobju ne moremo kar tako zapravljati v imenitnih restavracijah, si lahko rižoto z vijolicami pripravimo kar sami.

Pol čebule na drobno sesekljajte in jo v ponvi pocvrite z žličko masla. Dodamo nato 350 gramov riža in ga za približno dve minuti pražimo na ognju, nato ga polijemo s kozarcem lažjega vina. Ko to izhlapi, postopoma dodamo še nekaj zajemalk juhe, dokler se riž ne popolnoma skuha. Ogenj ugasnemo, riž solimo in popopravimo ter dodamo 50 mililitrov kuhinjske smetane. Riž naj se lepo spoji s smetano, nato lahko vanj stresemo cvetove vijolic, ki smo jih prej skrbno počistili.

VRTNICE ZA APERITIV

Nič ni bolj romantičnega, kot večerja v dvoje, ki smo jo sami pripravili. Vrtnice so pravi simbol ljubezni, zato naj ne bodo samo v namizni vazi: z lističi lahko pripravimo zabaven in okusen prigrizek.

Najprej pripravimo zmes za pohanje: skupaj zmešamo 120

gramov moke, 1,5 litra vode, manjšo žlico kvasa in ščepec soli. Zmes naj nato počiva približno dve uri. Operemo lističe treh vrtnic in jih namočimo v zmes iz moke, nato jih scvremo v toplem olju in jih položimo na kuhinjski papir. Lahko jih potresemo s soljo ali sladkorjem, nato pa jih ponudimo gostom.

POMARANČNA KAREMELA

Že neštetokrat ste verjetno doma pripravili karamelne tortice, saj se danes kupijo že pripravljene v supermarketu. V tovrstno maso dodamo nekaj mleka, kremo postavimo v hladilnik in že je okusna karamelna tortica na mizi! Če pa mislite, da ste že dovolj spretni, da sami pripravite to okusno sladico, kar veselo na delo. Ta recept je prav gotovo okusna bomba.

Najprej pripravimo preliv iz karamela, tako da v ponvi stopimo 4 žlice sladkorja z žlico masla; ko zmes zavre, dodamo nekaj mleka in še naprej mešamo, dokler se sladkor ne popolnoma stopi. Preliv polijemo na dno modelčkov, ko je še topel in dišeč. V skledi dobro premešamo 150 gramov sladkorja s tremi jajci, nato dodamo še 500 mililitrov mleka. V zmes dodamo nato približno dve kaplici arome iz pomarančnih cvetov. Kremo polijemo nad karamelo in postavimo v toplo peč;

tortice naj se pečejo 50 minut na 180 stopinjah v vodi. Peka v vodi je precej zahtevna, saj ne sme voda nikoli vreti, drugače bo krema polna luknjic in neokusna. To preprečimo s tem, da kdaj pa kdaj dodamo kanček hladne vode. Nato je na vrsti pomarančni preliv. Sok dveh pomaranč zlijemo v ponev in dodamo 3 žlice medu, manjšo skodelico likerja Grand Marnier in žličko gustina (koruzne moke), ki smo ga prej stopili v dveh žlicah vode. Vse to postavimo na ogenj in nekajkrat premešamo, dokler se preliv ne stisne. V tej ponvi lahko tudi karameliziramo rezine pomaranč, ki jih bomo rabili za okras. Na krožnik postavimo tortico karamela, prelijemo jo s pomarančno omako, okrasimo s pomarančnimi rezinami in cvetjem. Recept je sicer zahteven, vendar povem vam: odličen je!

Julija Berdon

(Še) enkrat toliko o kulturi

NAJ SE KULTURA PRIBLIŽA MLADIM

Najljubši temi pogovora ljudi zrelih let (oziroma tistih, ki se nimajo več za mlade, temveč za odrasle, to pa je odvisno od zornega kota) iz zamejstva (ali predmejsstva ali območja Republike Italije, v katerem prebivajo ljudje, ki pripadajo slovenskemu narodu, kot vam je ljubše) sta v glavnem dve, da ne naštevam vremena, ki je pač vedno aktualen (a ste opazili, kako noro je vreme zadnje čase?): jezik naših mladih (groza in obup!) in ne-kultura naših mladih (kakšna sramota!). Vprašanje jezika puščam za naslednjič, tematika je preveč zanimiva (in zabavna), da bi jo komentirala kar tako, mimogrede.

Glede na to, da smo pred kratkim praznovali dan slovenske kulture, bom tokrat govorila prav o kulturi. In o mladih. Priznam, te teme sem se že večkrat dotaknila, vendar me vsakič znova zabava in preseneča, kako odrasli ljudje z viška svojega Parnasa zaničljivo komentirajo nekulturo mladih. Glede na to, da se imam za mlado osebo (v svojih zgodnjih dvajsetih si lahko to še dovolim), in glede na to, da se imam tudi za dokaj kulturno osebo (dolgo let sem redno zahajala v naše gledališče, ko le morem se udeležim kakšne predstavitve, hodim na razstave in sledim literarni sceni, bo to dovolj?), bom enkrat toliko predstavila pogled mladih in kulturnih.

Najprej bi povabila vse, ki vihajo nosove, naj pomislijo na svojo mladost. Mladost je norost, mar ne? Poleg tega pa smo mladi – vsak po svoje – zelo kulturno angažirani. Kaj ni del naše kulture, da vsako leto pustujemo? Kaj ni del kulture vzdrževanje stikov in živahno delovanje mladinskih krožkov po vaseh? Pustimo popivanje in vse ostale predsodke, ki jih imajo nekateri (oziroma marsikdo) glede mladih. Kako bi sploh lahko merili kulturo? Glede na udeležbo na osrednji Prešernovi proslavi? Kdor tako misli, naj se spomni proslav iz preteklih let. Lani je bila osrednja proslava v Čedadu, in to med tednom. Marsikdo se je prav zato ni udeležil. Kljub temu pa so bili mladi prisotni,

jih je kdo opazil? Mladi iz Benečije, iz vasic, razpršenih po Beneški Sloveniji in Kanalski dolini. Prišli so, ker so njihovi sovrstniki nastopali in ker so hoteli tudi sami počastiti dan slovenske kulture glede na to, da (enkrat toliko) osrednja proslava ni bila tako daleč kot ponavadi. Kaj pa prejšnja leta? Če izvzamemo mlade iz Benečije iz zemljepisnih razlogov, kdaj je bilo največ mladih zamejcev na proslavi? Se še spominjate dveh zaporednih let, ko je bil Kulturni dom v Trstu nabito poln in je bil velik delež občinstva prav mladih? Kdaj je bilo to? Ko so sami mladi iz naših gledaliških krožkov sooblikovali proslavo. Mislim, da ne bom nikoli pozabila Prešernove proslave, ko smo se nasmejali do solz zaradi komične priredbe Turjaške Rozamunde. Ali pa ko smo prisluhnili Dumi. Naj mi ne zamerijo vsi ostali, ki so sodelovali pri raznoraznih proslavah, ko sem le mogla, sem se te prireditve udeležila in vedno cenila vse sodelujoče.

Sporočilo, ki ga hočem podati, je to: na žalost je težko približati kulturo mladim, če se jim kultura vsaj malo ne približa. Sem idealist, priznam, vendar se bodo mladi težko odpravili v drugo mesto na Prešernovo proslavo. Če pa bi že bili tako zavzeti, bi se verjetno odpeljali kar do Ljubljane. Zakaj nima vsaka slovenska pokrajina v Italiji svoje osrednje Prešernove proslave? Nekaterim se je zares težko odpraviti v drugo mesto na proslavo. Ni denarja? Sem mlada, ne pa neumna. Če bi se denar primerno porazdelil, bi ga bilo dovolj za simbolični prispevek tistim, ki so tako ali tako pripravljene investirati čas in moči v tako pobudo. Drugič ponavljam, da sem idealist in optimist, vendar obstajamo še ljudje, ki bi nam bilo v čast sodelovati na Prešernovi proslavi ne glede na zaslužek. In še to: če mladi vedo, da bodo videli svoje prijatelje, če vedo, da bo zabavno, bodo prišli. Naj se približa kultura mladim, če se je gora približala Mohamedu. To vendarle ne bo tako težko, mar ne?

Valentina Oblak